

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 63-64.(81) | **Львів** | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | **Луцьк** | Рік II.

АДРЕСИ: „НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18. „НОВИЙ ЧАС“ Луцьк, вул. Вол. Гербурго 88.

Меморіял сов. дипломатії в справі Сх. Галичини. На світло денне.

Слідуюче число „Нового Часу“ з'явиться в слідуючому тижні в середу, знову як подвійне ч. 65-66 — з огляду на свято Успенія, що припадає в четвер 28. серпня.

Дивовижні широкого світа.

Сесія Союзу Народів.

Дня 22 ц. м. розпочне Рада Союзу Народів чергову сесію. Предметом нарад буде справа допущення нових держав до Союзу Народів, справа військової контролі на Угорщині, Австрії та Болгарії, справа т. зв. гваранційного пакту, та справа знятого Французами нім. басену Сарн.

Французька Рада Міністрів

апробувала становиска французьких делегатів в Лондоні.

Еріо заявив, що льондонський договір закінчив перший розділ історії Європи. Тепер починається другий. Конференція осягнула свою ціль завдяки уступчивості Франції.

На рисунку бачимо частину самохода з кермою, а за кермою шофера. Цей шкарний механік нічого властиво з автомобілізмом не має спільного, бо це молодий лев, якого тільки для забави приучує власник самоходу до держання керми в лапах. Бо коли б цей „шофер“ мав кермувати автом підчас їзди, то пасажери могли б собі безпечно ще перед всіданням порозбивати голови приміром до одвірка, аж потім їхати.

В імені Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 58 (75) з дня 3 серпня 1924 в артикулі під заголовком: 1) Цілий артикул перший на стороні другій до артикулу під заголовком: „Інтерпеляція“ окрім заголовка „Заява“, 2) „Всесвітня студентська конференція в Ельмау“ а) речення між словами укр. делегат К, а

і візав конференцію, б) речення по словах: фотографії та інше... до кінця артикулу, 3) „Трудно вийти з біди як каміню з води“ речення послідне по словах: свою помилку і випустили... до кінця артикулу містить ад 1) ество злочину з § 58 а) зак. кар. ех 2а) ество злочину з § 65 а) зак. кар. ад 2б) ество провини з § 337 і 300 з. к. ад 3) ество злочину з § 65 а) зак. кар. узнав доконану в дни 1. серпня 1924 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493.

з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, що би це рішення помістив безплатно в найблищому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. б. ех 1863. а іменно засудження за переступство на гривну до 400 злп. Львів, 2 серпня 1924.

(Підпис вч. лавий)

На світло денне!

(Д. П.) В справі творення „русинського“ університету в Кракові, польське правительсто поробило вже деякі кроки. Є ухвала ради міністрів. Є згода усіх польських партій, є вже навіть один поверх в будинку П. К. О. на поміщенні цього „університету“. Немає лише виявів радості у тих, для кого це все робиться — у Українців. Та не лише немає радості, але й згоди, цієї передумови, абсолютно конечної моральної передумови для існування університету. І от в напрямі завершення перших справ в творенні „університету“ Поляки починають робити деякі кроки.

До Львова приїхав один український професор, якого польське правительство упросило, щоби він переговорив з українськими претендентами на катедри „русинського університету“. — чи вони пішлиби викладати на цей університет, та на яких умовах.

Бо умови ті ще й у самих Поляків не завершені. Щоби досягнути співпраці Українців в творенні „університету“ Поляки готові ще піти на деякі несуттєві уступки.

Професор делегат приїхав до Львова і розпочав свою працю. Конференс з майбутніми професорами, з політиками й неполітиками. А головно з тими, які мають вже вправу ходити на компроміси, яких ласкоче коло самого серця сама думка — викладати на університеті.

До чого та інформаційна подорож професора делегата доведе, ми не знаємо. Повинна очевидно довести до нічого, бо на нашу думку цей професор рішучо не мав ніякого права приймати посередництва між польським правительством і українським громадянством, якщо він не лише професор але й політик (а таким він є, якщо його упросили поляки на посередника) то він повинен знати, що самотнім посередником між польським правительством і українським громадянством є лише наша парламентарна репрезентація. Самотньо через неї, явно-славно, польське правительство може звертатися у всяких справах до нас.

Часи, коли закулісовими коншахтами можна було щонебудь вести — минулися. Такий спосіб міг бути уживаний за Австрії, яка вела політику тровлення одної нації на другу, яка давала „щось“, (закулісовими дорогами) одним, щоби зашахувати других.

А тепер?

Стоять дві нації напроти себе. Не треба нікого шахувати, нікого скривати. І пощо тут якісь закулі-

си? Нащо посередників?

Пан з під ч. 2.

Найгірша порода серед польських політично соймових груп це політичне стадо, яке підчас минулих виборів до варш. сойму напаянувало себе було знаком **2**. Це були „людовці“ польське стронніцтво людове на чолі з паном вуйтом з Вержхославіц Вінцентим Вітосом. Пан Вінценти (в дома Віцько) збив на своїх симпатіях до „люду“ чималий капітал. І такий, що можна в руки взяти і такий якого не можна намацати: Він був двічі премієр міністром, грав не послідну як на пана Віцька ролю, а й тепер є він великим погоничем серед мазурського люду на польських землях, а патроном мазурів кольтоністів у нас.

Так! Вінценти Вітос є найкращим оборонцем тих, що позаорювали собі широкі загони побіч вузьких нив як стяжечок нашого хліборобського народу.

Вінценти Вітос дбав і дбає щоби як найбільше кольтоністів дісталося на нашу землю, щоби для них відістати як найбільше допомог з державної каси. Зважте тільки, як заслужений є пан Вінценти Вітос для наших безземельних і малоземельних! Та не тільки він, але і вся його чесна компанія — польське стронніцтво людове, ославлена виборча 2-йка в найбільш поганий і обридливий спосіб ненавидить і підкопує наш нарід і бажас собі

звести його як найскорше на жебрацьку торбу.

Послухайте що кілька днів тому говорив Вінценти Вітос на викладі у Львові.

Польща говорить він — тепер дуже zagrożена. Національні меншости несправедливо домагаються своїх прав. Це каже Вітос, тільки є наслідок розагітовання Українців та Білорусинів партією „Визволенс“. Далі сказав Вітос, що посли Українські та білоруські мали, одного дня зібратися в однім „кресовім“ місті і проголосити відірвання „кресів“ від Польщі і прилуку їх до України і рад. Білоруси.

Обговорюючи ролю теперішнього польського Сойму, каже Вітос, що його не сміє ніхто і пробувати розв'язувати. Бо колиб, каже Вітос прийшли нові вибори, то вже не будемо мати таких в Соймі поштуркайлів — як Ільків та Кравчишин, але до сойму моглиби увійти небезпечні українські парламентаристи.

Нам цього не треба, каже Вітос, противно нам треба ще міцнішого зосередження влади, щоби польський нарід міг неподільно і свобідно панувати.

Така є постава до Українців вітосівського-польського стронніцтва людового.

Затьма сонця і місяця.

В тім місяці — серпні — ми оглядали вже дня 14-го вечером затьму місяця а дня 30-го серпня будемо ще бачити повну затьму сонця, що буде тревати від 1-4-ої год. по полудни. Певно буде декому цікаво послухати, як робиться та затьма сонця і місяця.

Поставте на стіл лямпу, а напроти лямпи якусь річ, приміром горнятко. Горнятко буде освітлене лямпою. Але коли між те горнятко а лямпу покладете шапку, то світло лямпи впаде на шапку, а на горнятко буде тільки тінь шапки, отже горнятко буде затемнене. Так і з небесними тілами. Вони кружляють спокон-віку по своїх дорогах і одно другому не перешкаджають. Але час від часу вони обминаються на двох дорогах так, що одна якась планета стане в рівній лінії між двома іншими, немаче один віз проїддає між двома іншими. Коли одно з тих крайних небесних тіл є

світяче, то друге крайне стане в тіні, бо йому заступить світло те тіло, що по середині. Так сонце, земля і місяць опиняються часом підчас своєї „їзди“ в рівній лінії, так, що раз стане місяць між сонцем і землею, а другий раз стане земля між сонцем а місяцем! Коли між сонцем і землею стане місяць, то він заступить нам сонце і тоді маємо частинне або повне затьмінне сонця. Колиж між сонцем а місяцем стане земля, то маємо затьму місяця.

Остання затьма сонця була в серпні 1914 р. Забобонні люде кажуть, що так, як тою затьмою зачалася велика війна, так і по тій другій станеться щось важне в світі. Побачимо!

Сего місяця ще маємо одну важну „поза земну“ справу. А саме дня 24. серпня будуть пробувати „розмовляти“ з планетою Марсом. Побачимо, чи Марсіяне дадуть яку відповідь.

Політичне життя

Під чужою опікою.

Український народ на різних землях не однаково жив та розвивався тож і не однаково йому всюди шана. Особливо за останні роки різні наші області показали, що котра варта,

ті і поступають з нашим народом на різних областях так, як мусять або можуть поступати з огляду на його силу, організованість, відпорність. Одних, як Галичан, рахують поважним противником і з ними рахуються, як з окремим народом, а других, як жителів наших нівнічно західних земель, рахують недорослими, недорозвиненими і назначають для них спеціальних опікунів, які мають виховати з них „статечних“ обивателів. Так Волинь має свого опікуна Познанське воєводство, а Полісся — Варшавське.

В назначенню для нас опікунів немає нічого особливого, але самий цей факт показує, що поляки легковажать собі наш народ Волині й Полісся і рахують, що вони викоренять з наших земель все не польське та за рахунок наших земель поширять собі „рдзенну“ Польщу. Про Холмщину й Полісся то поляки не хочуть і чути про те, що там ще хтось живе помимо Поляків.

Все це не є для нікого з Україн-

ців новістю, але тут ми хочемо розглянути деякі причини, які дають Полякам основу нас так легковажати і робити для себе такі надії.

Поляки рахуються з галичанами, бо ті по перше вибороли собі певне місце в європейській політиці. Хоч їм не дали великі держави того, що їм обіцяли, то все таки, віддаючи Галичину Польщі, поробили їй деякі застереження.

По друге — галичане на стільки сильні культурно і політично, що не рахуватися з цим Поляки не можуть. Навпаки північно-західні землі. Поляки дістали їх на підставі договору і виграної війни, великі держави признали їм ці землі без ніяких застережень тільки на їх власну відповідальність і це вже дає їм право робити тут, що вони захочуть. З другого боку, коли в нас і є які культурні та політичні сили, то вони так розсіяні, розбиті, не згуртовані, що їх неначе зовсім не має і з цього боку ми не є ніяким поважним противником для Поляків. (Великого успіху при виборах до сойму не можна брати за мірило організованості чи хочби навіть свідомості нашого народу. Це був просто інстинктовний від-

Це наше невігідне й невідрад-не становище Поляки і дуже добре

розуміють і ще краще його використовують. На ділі то спеціальна опіка над нами окремих воєводств сама собою не уявляє нічого страшного і є просто смішна. За те сама суть справи далеко гірша. Ці самі воєводства — опікуни це не що інше, як сівачі, що мають сіяти на зораній і управленій землі зерно польськості. А та „земля вже у великій мірі управлена

В той же час з боку культурної й економічної організованості ми дуже бідні, а з боку політичного ми не уявляємо собою майже нічого. Правда, що серед страшних адміністративних і поліційних умов, годі вимагати від нашого громадянина виявлення свого дійсного обличчя і про багато дечого, що заховане в душі народу, не можна видати сьогодні ніякого осуду. Але на зверх ми дуже бідні і тому Поляки по відношенню до нас такі смілі. Треба признати, що внутрішня сила народу з кожним днем зростає і це найбільше й бентежить Поляків, що під впливом страху дуже часто з дрібною „кресовою“ мухи роблять слоня. Але та сила не має характеру організованості і через це в рахубу майже не береться.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

38)

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

Запозичивши концепцію у старовинного Анакреонта, що його поезії були тоді в моді (перекладу їх збірки на українську мову не допустив цензор), поети часів Шашкевича й перед ним переспівували давній мотив із свого становища, але в нікого не бачимо того, що в Шашкевича: тут доля веснівки стала символом усього виступу Шашкевича для праці над відродженням галицького відломку українського народу. Переживши перше розчарування, Шашкевич угадав долю свого виступу, таку подібну до долі веснівки, прегарно схопленої в оцій його поезійці:

Цвітка дрібная
молила неньку,
весну раненьку:
„Нене рідная!
Вволи ми волю,
дай міні долю,
щоб я зацвила,

весь луг украсила,
щоби я була
як сонце ясна,
як зоря красна,
щобим згорнула
весь світ до себе“.
— „Доню-голубко!

Жаль міні тебе,
гарная любко,
бо вихор свисне,
мороз потисне,
бура загуде:

краса змарніє,
личко счорніє,
головоньку склониш,
листочки зрониш, —
жаль серцю буде“.

В 1835 р. потиснув таки добрий мороз на веснівку Шашкевичевих заходів відродити українське письменство в Галичині. По звиш однорічних цензурних митарствах заборонено його альманах Зорю, присвячений літературному розвитку рідної мови. Ще 4 мая 1834 р. переслав він рукопис Зорі до львівського уряду для ревізії книжок. З огляду на брак цензора до українських книг у Львові помандрувала Зоря до Відня до рук Вартоломея Копітара, що в своїй рецензії звернув увагу на політичний бік справи. Він обраховував число Українців у Галичині на два, на Угорщині на один, а в Росії на шість до сьоми мільонів і зазначував, що девять до десяти мільонів душ повіталиб радо появу Зорі друком. Але з другого боку дивилибся з завистю й ненавистю на цю до того часу неупривилейовану літературу Поляки, а так само Москалі, хоч українська мова різниться від московської наспільки, як чеська від польської. Саме Москалі мають владу в своїх руках у російській дер-

Недавні ті часи, як вшехполяки, зовсім не криючись з тим, пропугували фізичне знищення Українців. Недавно аж любо було читати статі вшехпольських китів, які подавали такі ясні і прості проєкти на наше знищення. Здавалося, що нічого кращого на світі, як Українців роздусити, здавити і стерти з лиця землі.

Так здавалося... Та останні статі Станіслава Грабського в Slow-Polsk-ім доказують, що навіть вшехполяки переконалися, що цей спосіб до цілі не доведе.

„Минули часи — пише Грабскі — коли можна було панувати над землями, утримувати людину в послушенстві однією силою війська і страхом перед гнівом виконавців державної влади“.

А зісти всеж таки треба, бо інакше біда. Отже видумав він новий спосіб. Гласкати і затроювати наші душі. Тим новим способом уважає Грабскі ухвалені „устави кресове“.

Ось до чого вони служать:

„Ухвалені устави — пише Грабскі, — о мові в урядах і судах та о організації шкіл у східних воєводствах мають на цілі — через спільне виховання в утравістичних школах українських і польських дітей, через двозичні протоколи і відповіді в урядах — **зблизити українську людину, її мову і письменство з польською людиною і польською цивілізацією і в той спосіб зменшити злиття політичних і культурних стремлень Українців з польською нацією і державою.**“

Тепер пан Грабскі ясно освідомив нас, нащо ухвалено ті „устави кресове“, яка їх ціль. Не дармо ухвалили їх такі мудрагелі, як Тугут і Грабскі. Хочуть, значить, нашу молодіж зілляти з польською, щоби зникли всякі різниці, або інакше, щоби Українці стали Поляками.

Що робити? Відповідь й на те дає нам той сам Грабскі.

„Правильним і конечним навіть було в часі неволі відмежування в школі, товариствах, професійних організаціях польської людини від впливів непольської більшости, яка її оточувала. Бо наша (себто польська) національна політика мусіла бути тоді оборонною“.

Чуєте?! Грабскі пише, що в часі неволі навіть конечним було відмежування шкільних дітей. Чи

треба ще що більше йому говорити?

Тоді були „устави“ і Поляки мусіли відмежовуватися. Тепер вони видають уставів а що маємо робити ми?

Поляки мають багато дечого в історії такого, що варта пізнати і наслідувати. Тому читайте польську історію, читайте, що пише Грабскі і другі україножери. У них знайдете все, як на столі виложено, ясно і не завинене в папір. Вони часами й раду добру дадуть, як поступати.

ХТО розпродасть 5 календарів „СЕЛО“, то шестий одержить даром. — **Порто оплачуємо самі. Замовляйте сейчас!**

Кінець сербськ. централізму в Югославії.

Нові шляхи внутрішньої політики зєдиненого королівства.

27. липня приніс Югославії упадок зненавидженого сербського гегемоністичного режиму Пашіця і Прібичевіця, король покликав до влади опозиційний бльоц, що складається з сербських демократів під провідом Давідовіця, Слбвенців під провідом звісного о. дра Корошеця і босанських музулманів (Др. Спахо). На чолі нової влади став Давідовіць, міністром внутрішніх справ Настас Петровіць,

радикальський дісидент. Міністерство просвіти обняв др. Корошец, він заступає також тимчасово міністра віроісповідань. Міністром зовнішніх справ замість Нічціця Воя Марінковіць. На загал в новім міністерстві є 5 Сербів (демократів і оден. радик. дісидент), 4 Словенців (всі з Слов. Народної Пар.) і 3 музулмани; 4 міністерства ще необсажені, їх займають правдоподібно предстанники Хорватів.

жаві. А що нова українська література може розвиватися коштом польської й московської, Копітар видігав питання, чи може Австрія помагати літературним заходам Українців і викликувати невдоволення Поляків і Москалів, тим більше, що тільки в дуже рідких обставинах моглиб австроугорські Українці приєднати для Австрії російських, а швидче найшлиб Москалі спосіб звернути таку духову опозицію против Австрії. А в тім — додавав Копітар — українська мова не має слівника, тому, заки він висловить свою думку в справі друкування Зорі, хоче почути умотивований внесок львівського цензора. А що у Львові не було окремого українського цензора, Зоря вернула зі Львова назад до Копітара, що допустив, правда, до друку Зорю згідно з загальними правилами цензури, але рівночасно підкреслив іще раз політичний бік справи. Тому, що поява Зорі це виразний політичний факт, домагався умотивованої гадки місцевого львівського цензора, що знав би відносини бувших польських господарів і будучих українських господарів. У Львові дав митрополит Зорю до рецензії професорові морального богослова на львівськ. університеті Венедиктові Левицькому. Остан-

ній побоювався, що наслідком літературного імени Шашкевича „Руслан“, котре він уважав у своїй безграмотности рівнозначним із німецькою назвою Росії (Russland), можуть впасти підозріння на український клир і український нарід у Галичині, що він хилиться до Росії й до православної церкви. Обидва злочасні для відродження Галичини Левицькі, цензор і митрополит, були противні Зорі, бо в ній були згадки про релігійний і політичний гнет, котрий терпіло тубільне українське населення від Поляків, зокрема під цькуванням єзуїтів і при помочи Жидів. Такі згадки моглиб викликати прикрі спомини. Для Шашкевичевих літературних зайнять повинна достарчити матеріалу в першій мірі моральна теологія, релігійне поучення народу, біблійні досліди й історія церкви. А в тім у Зорі нема нічого солідного та взагалі вона з огляду на зміст і мову (вислови) не надається до друку — завирокували обидва Левицькі й заперли Зорі вступ до друкарні. Самого рукопису Зорі до сьогодні не віднайдено, але кілька слів про зміст (на жаль не в повноті) подав Копітар у своїй рецензії. Називаючи Зорю щодо мови, матеріалу й оброблення досить солідною, навіть тут і там бага-

Вістка, що опоз. бльок, котрий стоїть за порозумінєм Слов. Хорв. і Сербів прийшов до влади, відбилася радісним гомоном по цілій Югославії. Режим Пашіца був кождому надів. Бо крім того, що той режим відносився цілком ворожо до Хорватів і Словенців і відкидав всяку гадку про порозумінє з тими двома народами, за нею розплодилася ще страшенна корупція на всіх ділянках державного життя, уряд власне пособляв тій корупції, заводячи всюди засаду партійности. Всіх горожан поділив той великосербський режим на державотворчих і сепаратистів, зачисляючи до сих останніх всіх Хорватів і Словенців, котрі хотіли остатись при своїй національній скрамішности, не бажаючи злитись в „єдине югословянське (т. є. великосербське) море. Терористична банда т. з. „Орјуна“ (т. є. Організація Югосл. Націоналістів) тероризувала на взір італійських фашистів всіх, хто смів явно й організовано виступати проти сербського режиму. Звісні є вже кроваві події в великім вуглекопнім центрі Трбля в Словенії, де під час одної маніфестації „Орјуна“ упало кілька трупів. Навіть на передодень упадку влади Пашіца застрілив в Загребі оден з провідників Орјуни одного Хорвата.

Тому то всі красші елементи прийняли нову владу Давідовіць-Корошец з великими надіями. Нова влада обіцяє повести рішучу боротьбу з корупцією, дати законности повну силу і перевести зараз найпотрібніші закони. Знаючи головних представників нової влади,

як от. Давідовіць, о. др Корошец, Петровіць, можна дійсно сподіватись, що вони сповнять на них покладені надії і поведуть Югославію до красшого життя. Парлямент, що був відрочений до жовтня, зійдеся 6 серпня, нова влада має в нім на 313 голосів понад 170, отже повну більшість. Правда рішучих і далекосяглих змін, зокрема змін в державнім устрою та влада зробити не зможе, бо складається вона із занадто різнородних партій. Демократи централісти, Корошец і мусульмани автономісти, Хорвати знов федералісти та все таки допоможе вона багато до налагодження взаємовідносин між Сербами, Хорватами і Словенцями, котрі в останнім часі за пановання бруталного режиму Пашіца і зловісного Прібіцевіца, надзвичайно заострилися і дійшли до великого напруження. — Небезпеку для мирної і тривалої праці новго уряду творять одиникий Радіць, котрий що правда вже давно обіцяв підтримку владі опоз. бльоку (бувшого, бо тепер той бльок вже при владі) зі сторони

своїї партії, та останні кроки сего вічно неспокоїного диктатора і найбільшої хорв. партії, як от його вступ до комуніст. селянського інтернаціоналу, кажуть бути дуже обережним і не покладати великих надій на його співпрацю у новій владі. А треба ще знати, що власне змінчивість в поглядах, безнастанна „переоцінка вартостей“ се одна з головних черт Радіцького характеру. Тому то Радіць ніколи не був певним і надійним співником. Нераз і не два робив він вже ріжні союзи і бльоки з другими партіями і групами, щоби в короткім часі без жадної причини, просто з примхи їх розривати. Нині він ваш найбільший приятель і величає вас під небеса, а завтра вже проголосить вас за найгіршого, найпідліїшого на світі.

Тепер Радіць повернув з Москви до Югославії, бо його союзники тепер при владі, та яке буде його відношення до тих союзників за місяць два, се дійсно велике питання.

Мих. Ф-ак.

В селі Котузіві, пов. Підгайці наказано поліцією у Вишнівчику підводи до перевозження каміння під битий гостинець на шляху Під

гайці-Тернопіль. Від одної підводи платять селянинові аж 1 (оден) золотий польський. Тоді, коли селянин своїми податками складає на будову доріг тисячі золотих, то в винагороді за те, що він тратить собі день, мучить коні а обрік для них коштує його більше чим 2 зол., платять йому 1 золотий.

тою думками, зазначував він, що зміст Зорі творили головно українські народні пісні, далі був прозовий життєпис Хмельницького й мале популярне оповідання про нього, комічна й сатирична супліка на попа, що не розумів і не сповняв добре своїх обовязків і т. д. „все в добрій українській мові, але вже наслідком поміщення уривків пісень про козацького полководця Хмельницького вороже до Поляків“. Таким робом на зміст Зорі склалися твори, записані з уст народу й виписані зо старих збірників, і власні проби віршом і прозою Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича та Головацького. Характеристична річ, що в Зорі подав Шашкевич коротке оповідання про те, що стало темою чудової Франкової поеми „На святоюрській горі“; це оповідання, як і правдоподібно поміщений у Зорі Болеслав Кривоустий під Галичем були відповіддю з боку Шашкевича польським конспіраторам, що збиралися відбудувувати Польщу також на українських землях.

Та обставина, що значну, коли не головну частину Зорі виповняли записані з уст народу пісні, відповідала загальній моді збирати пісні за часу Шашкевича й перед ним. У Галичині збирали українські пісні Українці

й Поляки; тексти пісень розвідки про них і поетичні їх перерібки пера поодиноких польських поетів друкувалися по літературних часописах і альманахах.

З Українців збирав пісні Григорій Ількевич у Коломиї й Городенці і їх околицях, Іван Білінський у Бережанщині, Маркел Кульчицький у Стрийщині, Кирило Блонський у Станіславівщині й т. д. Зокрема цікава праця членів „української трійці“ на цім полі. Іван Вагилевич записував пісні у Стрийщині, Станіславівщині, Чортківщині й Золочівщині. Яків Головацький мав першу збірку пісень уже в гимназії, коли позачисував пісні, що їх співав із товаришами; це головно пісні того роду, що виспівувалися тоді в українських інтелігентських гуртах, як напр. Дай нам, Боже, добрий час; Станьмо, браття, в коло і т. д. Записуючи пісні завсіді в часі своїх мандрівок по Галичині й Закарпаттю, мав Головацький багатий двотомовий збірник пісень, що його вислав у 1845 р. за посередництвом Шафарика Осипові Бодянському. Очевидно вже тоді втратив надію видати в Австрії свою збірку, хоч єпископ Снігурський обіцяв Головацькому надрукувати її в своїй друкарні в Перемишлі й дав йому 50 гульденів на приго-

Та самоваля наших добрих о-пікунів на тім не кінчиться. Потрі-бус пан командант з Вишнівчика дерева на опал. Купити, фіри дати робітниця до того, по справедливости дорого коштувалоб. Тож щоб се дістати легким коштом, приходять „urzędowe polecenie“ до Котузова по тільки а тільки під

вод, кождий з сокирою, бо шей нарубати треба поліцаям і справа готова. Хотяй начальник громади протестував проти того, Староство в Підгайцях затвердило це „ро'есе-ніє“ і Котузівянин рад не рад мусів виїздити зі сокирою на панщину і то аж до ліса в Завалові дві милі від Котузова. *Котузівянин.*

ду. Найбільше потерпіли полудневі землі України від посухи. Але й пі-нічні не вийшли добре, бо там було знов за багато дощів.

Як і всюди.

Якийсь товариш нарікає в га-зеті „Вісти“, що по залізницях за держались старі порядки. Бідні люди ждуть годинами на поїзд, десь по кутках залізи. двірця, ра-зом з малими дітьми і клунками. Вони тиснуться і штовхаються між собою голодні і змучені. А тимча-сом багаті торговці і революційні пани сидять собі в почекальнях першої класи, на вигідних канапах, заїдають смашні перекуски, пють і курять. Видно, що й у Радян-ських Республіках панують тільки ті, що мають гроші або власть.

МИКОЛА ЗОРКО.

Спис ясеновий.

*В південь-полудне яструбом буря
Близько Голготи,
Віч на віч муки — преображення
Біле і злате.*

*Горами — чари, долами диво:
Гляньте, сплять люди...
Спить навіть Кифа, спить і не знає
Замислів Юди.*

*Тільки Він знає. Як кришталюву
Тиверіяду,
Як білі стіни сонного Міста
Й Його загладу.*

*Ой, розцвітися білим і злотим
Неводе новий!...
Точить на Тебе враг-(хахахаха)
Спис ясеновий...*

ПО ТОЙ БІК ГРЕБА!

Притягування до відвічальности „спеців“.

Радянські установи прийняли свого часу також і „спеців“, себто спеціалістів з різних фахів, які не були і не є комуністами. Тепер радянська преса переповнена допи-сами, що специ не виконують як слід своєї роботи і тим шкодять державі. Не знати чи воно так на ділі й є, бо може радянська влада боїться їх впливу на своїх урядов-ців і тому хоче відсунути їх від роботи. В дописах подається спо-соби як їх спекатися і як покарати. Для нас Українців воно не страшно, бо специ, це переважно Москалі.

Українські школи.

Харківські „Вісти“ подають ста-тистику Укр. шкіл на Україні і по-рівнують їх із числом населення. З тої статистики виходить, що на загальний процент Українців, що

вносить 72 прц., є 61:3 прц. Укр. шкіл, а 13:4 прц. російських. Най-ліпше поставлене укр. шкільництво на Полтавщині, Київщині, Волині і Поділля, а найгірше в Донеччині, Чернігівщині і Одесчині.

Боротьба з малярією.

Пошесть малярії, яка незвичай-но поширилася в болотнистих око-лицях України, заставила уряд ви-дати ряд постанов до боротьби з цею недугою.

Неврожай.

З усіх сторін України приходять вісти про неврожай. До того поя-вилися і різні шкідники на збіжу і буряках. Радянська преса пише, що уряд зарадить лихови, ...але чи зарадить? Українське збіже йде та йде за кордон на комуністичну агітацію, а населенню прийдеться перебути знову страшний рік голо-

тування рукопису до друку (перший авторський гоно-рар Головацького).

Багато з пісень, що їх записав Ількевич, увійшло в збірник Вацлава Залеського, а так само правдопо-дібно дещо з записів Маркіяна Шашкевича, як свід-чилиб його папери з такими самими текстами пісень, що надруковані в Залеського, дарма що Головацький заперечував поміч Шашкевича згаданому польському етнографові. Записи всієї „трійш“ ввійшли до Зорі й пізнішої Русалки. Пізніше багато пісень видобув від них Мазур Жегота (Гнат) Павлі, що студіюючи на львів-ським університеті, піддурив їх своїм славянолюбством, закриваючи ним у дійсности свою конспіраторську діяльність за відбудовою Польщі. Українські пісні ви-дав Павлі в двох томах у 1839 і 1840 рр., включивши туди в своїй незнайомости речі також пісні, що їх переписав Головацький з першого збірника Максимовича. В пізнішій чотиротомовій збірці пісень Головацького, що її видав Бодяньський у Москві, знайшлося багато також і записів Шашкевича.

В околиці, звідки походив і Шашкевич і Голо-вацький, жив батько Вацлава Залеського, що в 1833 р.

видав поважну збірку українських і польських пісень. І як Енеїда Котляревського та Максимовичів збірник пісень показали шлях Шашкевичеві, так появз збірника Залеського вплинула на Шашкевича в таким самим змі-слі, як польські претенсії до українських земель викли-кували цілком протилежні думки в Українців, що по-трапили вдуматися в справу.

Зложення Зорі поставив у звязок із збірником Залеського також Головацький у своїх споминах, пер-шоряднім джерелі до Шашкевича та його часу. А саме читаємо в них: „Тоді надрукував Вацлав із Олеська (Залеський) свій збірник народніх пісень; ми гордилися тим, що Поляк ставив українські пісні далеко вище від польських щодо поетичної творчости; але ми обу-рювалися на те, що українські пісні надруковані мішма з польськими та що надруковані польськими буквами. Нам хотілобся мати національний збірник в роді Макси-мовича (з 1827 р.). Я з свого боку пишався тим, що в моім збірнику знаходиться багато щиро народніх пі-сень, котрих нема ні в Максимовича ні в Залеського. (Далі буде).

АКЦІЯ ДОПОМОГИ РІЛЬНИЦТВУ 1924-25

центральных економічних інституцій під патронатом Красового Товариства господарського „Сільський Господар“.

За почином Красового Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові відбулася під проводом віцепрезидента Товариства Михайла Луцького дня 5 серпня ц. р. нарада представників усіх центральных економічних, інституцій, присвячена справі подання *помочі нашому рільництву* у важкім його положенню задля катастрофального висліду сьогорічного жнива.

Звідомленне про положенне нашого рільника в теперішній добі, спричинене вже від зими несприятливими умовинами атмосферичними, які в літі сього року враз зі шкідником жовтої стебельної мушки (*Chlorops caeniopus*) знищили подекуди майже зовсім доробок нашого рільника, зложив інж. Юліян Павликовський, ілюструючи його жерельним матеріалом цифровим, Референт предложив рівнож спосіб zorganizовання доразової *акції допомоги селу при доставі насінного і хлібного збіжжя в році 1924-25.*

Дискусія ведена з живим заінтересованнем присутних важкою долею селянства, причинилася до усталення методу zorganizовання акції допомоги.

Рішено негайно утворити під патронатом Красового Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові: „Комітет допомоги селу“. Творять його *усі центральні економічні інституції* на засаді рівності з метою: зєдинити в нім усі свої моральні і матеріальні засоби задля подання допомоги рільництву. Технічне переведенне акції доручують зєдинені інституції „Центро-Союзови“ у Львові, який дотично поручених акцій остане під контролею „Комітету допомоги селу“.

По переведенню дискусії дотично фінансової, агротехнічної і торговельної частини акції, предложених на раді дир. С. Гарасимовичем і інж. Ю. Павликовським, послідувало дня 6 серпня ц. р. *деклярованне матеріальних вкладів* поодиноких інституцій і конституованне „Комітету допомоги селу“.

Патронат „Комітет допомоги селу“ віддано Красовому Товариству господарському „Сільський Господар“ у Львові (Зіморовича 20 І п.), делегатами Товариства є президент о. Пралат Тит Войнаровський, віцепрезидент Михайло Луцький і начальний інспектор рільництва інж. Юліян Павликовський.

Технічне переведенне акції „Комітету допомоги селу“ повірено „Центро-Союзови“ Союзови Кооперативних Союзів у Львові (Зіморовича 20 ІІ пов.). Його делегатами до „Комітету допомоги селу“ іменовані є дир. Сильвестер Герасимович і дир. Юліян Шепарович.

В члени „Комітету допомоги селу“ вступили:

„Народня Торговля“ Красвий Союз споживчий, іменууючи делегатами нач. дир. Миколу Заячківського і дир. Олександра Бариляка.

Кооперативний Банк „Дністер“, іменууючи делегатами нач. дир. др.

Степана Федака і дир. Ярослава Колтунюка.

Красвий Союз Кредитовий іменууючи делегатами дир. Омеляна Сасвича і дир. др. Григорія Саїка.

Земельний Банк Гіпотечний А. С. іменууючи делегатами нач. дир. др. Леся Кульчицького і дир. Любомира Рожанського.

Для „Української Щадниці“ в Перемишли, з якою годі було протягом доби порозумітися, забезпечено місце в „Комітеті допомоги селу“. Всі члени „Комітету допомоги селу“ зложили в дни 6-тім серпня обовязуючі деклярації матеріальних вкладів і гарантій репрезентованих ними інституцій і сим дали змогу „Комітетові допомоги селу“ розпочати працю, обдуману не на зиск, а на причинення Красвих інституцій до бодай частинного злагіднення лихоліття нашого рільництва.

Відвага мід-вино пє.

Щоб здобути собі у світі прожиток, люди беруться не раз за дуже небезпечні та ризиковні підприємства. Скачуть у глибоку воду, мечуться в огонь, кидаються з високих веж, запусаються на таємниче дно моря. Так роблять пр. внишні ківові актори, які цим способом заробляють на життє. Чоловік одначе, якого бачимо на образку, придумав собі інче джерело доходу. Він драпається над глибочною пропастью по англійських надморських скелях і шукає там смачних, а проте дорогих вещь морської птахи мєви. Образок представляє хвилю, як наш загорілий шукайяйце зачепився мотузкою до чєпіргатої скєлі і хоч весь повис у воздуху, шарить руками за яйцями.

Без організації.

На громадським полю годі навіть подумати про якусь працю, коли громадянство неорганізоване, розбите. Це розуміють і у нас на Волині, але про те і досі тут в цім напрямку нічого не зроблено. Про організацію поки що багато балакалось і писалось і досі робиться в тій справі тільки те саме т. є балакається і пишється. А тимчасом брак організації відчувається на кожнім кроці, спиняє наш розвиток

Досі знають у нас тільки один засіб для освідомлювання громадянства — віча. Дехто так захоплюється тим засобом, що довший

час хвалиться, яке то хороше було віче, як то ним багато зробилось, коли балакає той, що віче влаштував, та й ті, що на вічу були на довший час заспокоюються, бо в них було віче.

Безперечно, віче багато робить серед громадянства, бо збуджує його зі сплячки, на якийсь час підбадьорє і скріплює в нім надію на краще. Але — це на якийсь час, а потім остається у вічевиків тільки поверховне вражіннє, добра або зла пам'ять про того, хто влаштував віче, негодованнє тими, що віч не влаштувють і на тім кінець. Потім зроджується знов бажаннє, щоб було віче, щоб знов

налюбуватися промовцем, що „ба-лакає і поліції не боїться“. Стільки якраз осталося в пам'яті селян Остріжчини, що були на великім вічу в Межирічі. Затямили собі вони й ще одно: Бог милосерний і ще знайдеться хтось, що виратус нас з біди. Такі наслідки віча багато не обіщують, а добрі наслідки малоби віче тільки тоді, колиб на місци було кому розвивати і закріплювати ті думки, що підносяться на вічу, колиб на місци була організація, що добувалаби зі самого народу його власні сили, які вивелиб його на кращий шлях життя-буття.

Та ще й саме віче без організації легко скликати тільки тоді, коли не натрапляється на якісь перешкоди. Але найменша перешкода розбиває й віче і громадянство тратить навіть цю маленьку нагоду, щоби трошки оживитися. А легко розбиваються віча знов же там, де немає організації. Хай послужать тут зразками міста Здолбунів, Рівне, Луцьк. Громадянство очікує тут віч, які заповів посольський Клюб УСДП. кождий цікавий побувати - послухати. Але цікавості мало. До Здолбунова мабуть таки ніхто не їздив. До Рівного приїхали послы Пашук і Тимошук, посиділи в канцелярії сен. Карпинського, дарма, що лають його на всі заставки, посиділи тай поїхали. А громадяне цілий день питали один одного, де буде, та чи було віче.

Заповів клуб УСДП. віче і в Луцьку. Мало приїхати на віче кількох послів, громадянство було в час повідомлене і зібралось його таки чимало, бо то й віча тут вже з рік не було. Вийшли з церкви й питають один в одного: де буде віче? А воно мало бути і біля собору і в мійській торговій галі і на площі біля Просвіти, але все це вишукувалось доперва в день віча, бо віче було заповіджене тільки два тижні наперед і не було часу потурбуватися про місце.

Приїхав до дому, чи пак на віче, посол Пашук. Аж жаль було пана посла, як то він бігав, турбувався і все запитувався людей, чи буде дощ, чи ні, чи робити віче, чи ні, та запевнював, що він нічого не боїться, щоби тільки люде не боялись. Нарешті згодився, щоб відбулось віче на площі, якої власник, сусід „Просвіти“. Начинається. Але тут вже працювала поліція. Пішов хтось з поліції до власника, той не згодився на віче і по хвили комісар вже заявляв пану послови, що тут влаштовувати віча не можна, бо не дозволяє господар. Пан посол турбувався, щоби зібраних не розігнали багнетами, як казав, і знов почав турбуватися площею. Якою трагедією віяло з його слів

до селян, що приїхали на віче. шож, дайте площу, то я вам зроблю віче. Це говорив пан посол мешканець Луцька до зібраних з сіл селян.

Поліція показала себе дуже добре. Видко аж старості зроби-

лось ніяково, бо прислав потім післанця по посла, щоб якомсь справу „наладнати“, але і нам цей випадок ще зайвий раз доказав, як то тяжко працювати без організації.
Гр. Гл.

Незвичайні діти.

Кожда мама вважає свою дитину за незвичайно гарну і мудру, але не все то є правдою. Однак бувало і буває в світі, що справді траплялися чудесні діти, про які заговорив весь світ, бо відзначились вони великими здібностями. Наведемо тут кілька примірів дітей, що в своїм дитячій віці доконали такого, чого не доконає і дорослий, як не має талану.

У XVIII столітті вродився в Любеші хлопчик Гейнеке, що маючи оден рік знав оповідати дещо з біблій, а в п'ятнадцять місяців почав учитися історію Німеччини! Маючи три роки, почав учитися права. — Однак він умер, маючи 5 літ.

Мірабо, французський революціонер, будучи дитиною трох літ, виголошував бесіди, а маючи 10 літ, написав уже сам книжку.

Музик Маєрбер зробив собі, як п'ятилітній хлопець, фортеп'я, — а маючи дев'ять літ одушевляв своєю грою найбільше вибагливих слухачів.

Музик Моцарт, маючи 13 літ, був вже

управителем (дирігентом) музики на королівським дворі.

Він Італійський поет Метастазіо складав, маючи 10 літ, поезії, що захоплювали людей.

Учений Іван Пікі вступив на університет, як 13-літній хлопець, а голандський політик Гроціус як 11-літній.

Меланхтон скінчив університет, маючи 17 літ — і став професором.

То є приклади заскорої духової дорозрілости у людей, — але трапляється також заскоро фізична (тілесна) зрілість.

Так прим. лучилося в Індіях і Африці що 10, 8, 6, а навіть 5-ти літні дівчатка ставали матерями! В Німеччині показували по ярмарках трилітню дівчину, що важила 41 кг. і була розвинена як 20-літня.

Цікаво, що діти за скоро зрілі тілом, були звичайно тупоумні, а противно — діти за скоро зрілі розумом, були дуже кряпаві тілом. Але так одні, як другі звичайно скоро вмрвали.

Вісти з краю.

Чортків в.

Становисько українського громадянства в справі витання президента Войцеховського. Зібрані на нараді дня 15 ц. м. делстати повітів чортківського, копичинського і заліщицького ухвалили одностайно не брати жадної участі в при-

витанню президента Войцеховського, який має приїхати в ті повіти в перших днях вересня.

Урядовий денник для шкільного львівського округу з 2.V 1924, ч. 2, поміщує під поз. 1568/1 слідує оголошення Міністерства Релігійних віроісповідань і публичної освіти: „Ministerstwo Wyznań religijnych i oświecenia publicznego te-skryptem z dnia 2 stycznia 1924 L. 90/1, polecilo nie przyjmować do służby pań. twojej byłego nauczyciela szkoły powszechnej w Turzyłowie w powiecie kałuskim Bazylego Prochurskiego, który w r. 1923 powrócił z Czechosłowacji i stara się o nadanie mu pracy nauczycielskiej. W razie gdyby Prochurski był zamianowany nauczycielem szkoły powszechnej, należy natychmiast donieść o tem Kuratorjum okręgu szkolnego lwowskiego“. До-відавшись про те рішення п. Прохурський вніс подання до Міністерства віроісповідань і просвіти в Вар-

шаві з просьбою, щоби сей рескрипт скасувало і проти нему зарядило дисциплінарні доходження, на що одержав на днях слідуєчу відповідь: „W odpowiedzi na pismo z dnia 31/5 1924, Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia Pana, że niema powodu do cofnięcia rozporządzenia z dnia 9 stycznia 1924, Nr. 90/1“.

ОБ'ЄД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Дня 16. цього місяця закінчилася Льондонська конференція.

У вечірніх годинах підписали конференційний протокол головні делегати союзників і Німеччини. На передодні цього акту були ще поважні небезпеки зірвання нарад, а це ізаа непорозуміння між Французами і Німцями. І мецькі делегати зажадали евакуації Рурщини негайно, чому однак рішуче противидисся Французи. Криза була дуже поважна так, що майже несподівано прийшло щасливе звершення нарад. З послідної суперечки побідником вийшов Еріо і евакуація Рурщини наступить аж в серпні 1925, тільки деякі місцевості як Оффенбург, Вільке та Аппенсейлер заняті Французами по причині введення Німцями тзв. пасивного спротиву — будуть опорожнені сейчас. Чим важна відбута льондонська конференція для міжнародної політики, кому вона в хосен, кому на шкоду, який у ній інтерес нам?

Льондонська конференція це напевно початок нової політичної міжнародної фази, вона є одною з конференцій які попередять ревізію верзайського, та інших „мирних” договорів. Найбільший капітал з конференції витягнула Англія, бо майже все пішло на конференції по інтен-

ціям єї ініціатора, „домашнього соціаліста” Мак Доналда.

Англія потребує для своїх велико-державних інтересів та плянв замирення Європи, а не єї звуження. Отже вона це досягнула. Вона придбала собі славу мирительки Європи, вона потрїфала переблагати таким, отверто скажїм, фільонімецьким поставленням справи — загнувану Америку.

Франція виграє більше морально як матеріально. Еріо маніфестаційно заявив, що через льонд. конференцію Франція „придбала” собі „ще більше приклонників, як вона досі мала”.

В самій р.ч. однаковож якраз Франція була тою, яка мусїла злізти на долішні щаблі своєї безпардонної політики.

Німеччина через льонд. конференцію станула знов у міжнародній політиці на позиції першорядного контрагента, вона зискала собі прихильність Америки та Англії своїм теперішнім уступчивим поведенням. Власне ддятого, що Німеччина стала знов поважним чинником міжнародної політики на зхїдних кордонах Польщі — польська оборонна наруга буде мусїла роздвоїтися на двоє: половину зусиль протиставити сходови, другу Німеччині.

Позичка

для Німеччини в сумі 800 мїліонів

† Микола Василько.

Дня 2 серпня ц. р. помер в 56 році життя в баварській купелевій місцевості Райхенгалю Микола Василько, був поод до авст. парламенту з Буковини, дуже зручний український парламентарист і політик. У віденських політичних кругах мав пок. Василько великі впливи і відіграв визначну роль. Підчас українсько-німецько-австро-угорських мирових переворотів в Берестю лїт. брав Василько участь з дорадчим значінням, а після переговорів був послом Зах. України у Відні, а відтак послом УНР. в Швейцарії, пізніше в Берліні.

золотих німецьких марк вже майже певна. Перед закінченням льонд. конференції ухвалено резолюцію, ззиваючу банкові інституції кожного з країв, який брав участь в конференції до підпертя цієї позички. А тому, що банкові організації уважають ухвали льондон. конф. достаточо обезпечуючими позичку, можна надїятися, що найважнійшу річ Німці досягнуть.

П. ФРАНКО.

Мокра курка і соловій.

(Продовження.)

„Буду говорити ногою”.

Панько, що вже язиком теж „виговорився”, узав також ноги до помочи, щоби закаптувати ту „робучу силу” для свого газдївства. Під столом сєрєви дуже оживилися Колиб в Іванка була хоч частинка того оживлення! Хима ані не догадувалася, як до її патинків залицялися два мужицькі чоботи. Її грубі нерви не хотїли навіть сповїщати ті свідомости про таку дрібницю. Але коли чобїт настолочив її нагніток то це зголошено негайно куди треба.

Хима схопилася як розюшений слонь. Скривила лице і завертала очима.

„Прїйди лиш котрий.. зараз щось обїрве”, закричала і замахала своїми могучими руками.

Микола дякував Богу, що вона не має в руках у тїй хвилі вид до гною!

Дві мужицькі ноги в здоровених чоботїщах як найскорше посунули назад, як мацки поліпа. Більше світовий Панько знайшов кілька усмиряючих слів:

„Ая! Так то буває на світі”.

Але Микола сидів безрадно, як би його кров залїла і прижмурив очі, як би його разило. На щастє запримїтив бідного Іванка, що скулений дрїмав у куточку. Для газдарика був Іванко козлом відпусту.

„А ти драбуго”, закричав газдарик посинїлий зі злости і почав трясти хлопця як грушку. „Отом зайшов собі з тєбою! Але жди, по дорозі всуну тебе на чверть годїнки під лоток в ковбаню головою на низ! Там тебе сон мине!”

Сьогондє вечір уже був попсований.

Микола заплатив і висунувся тихцем із своїм „домашнім нещастєм”.

„З маржиною піде мені так легко”, мимрив собі під носом; „прямо забавка з маржиною, але ті баби.. не можу висловитися.. а той рудий Панько возьме мені її з перед носа.. якраз на таких балакунів летять баби ак нетлі до світла.. заощадить собі двох наймитів.. злолюга..”

Малий Микола був у розпуці. Приписував собі навіть вину за хоробливий стан свого Іванка, що мовчки дриботїв біля нього як сновиди.

„Нїхто тільки єдинен за нездарність хлопця! Він олідичив її від мене. В нас то вже в роду.”

Так себе обжадовував.

„Ба”, сказав остаточно позихаючи Іванко, „груба Химка!”

Це були сьогондє, його перші слова.

„Груба, сильна”, зітхнув затурбовано Микола; обчислював сю масу робочої сили, яка в ній безкорисно дрїмала.

Пройшли кілька кроків. Іванко

Совіти

і Сх. Галичина. На останнім засіданні англо-совітської конференції зложив шеф радянської делегації Раковський заяву, в якій займається між іншим північною Буковиною, Бесарабією і Сх. Галичиною. Раковський каже що заняття пів. Буковини, замешкалої Українцями, є з боку Румунії знасилуванням російсько-румунського договору, який заключив з нею ще царський уряд. Що до Галичини у заяві стоїть таке (так пише польська газета „Сзас“).

„Мимо цього, що 70 процент галицької людности це Українці, а тільки 14 процент Поляки, Рада амбасадорів в Парижі в р. 1923 прилучила Сх. Галичину до Польщі. Є це не тільки насильство над волею народу в Галичині, але й знехтовання обіцянок союзників, що людности Сх. Галичини буде дане право до самоозначення. Мимо цих обіцянок обмежено права народова, що має 5,000,000 населення і з помічю союзників накинено йому ярмо. Населення Сх. Галичини найшлося в гіршій положенню, чим було під владою фанатиків і клерикалів Австро-Угорщини. 1921 р. Росія і радянська Україна заявили, що застерігають право самоозначення для Галичини. Минулого року в хвилі анексії Польщею Галичини Росія і Україна другий раз це право застерegli. Англія повинна тепер допровадити до самоозначення Галичини і до поправи її судьби“.

Що на це скаже Англія не знаємо, а що Польща, легко догадається.

Єгипет

старається увільнити цілковито з під пановання і впливу Англії. Доказом того є сутички єгипетських повстанчих військ з англійською кавалерією в Судані що ще не прилучений до Єгипту. Англійці висилають до Єгипту свіжі транспортні війська і воєнні кораблі — може бути нова коломийка, бо раз, що Єгиптяне не такі дурні, пускати з рук те, що дістали по стільки трудів, а знову Англійці не можуть Єгипту зовсім випустити з рук, бо тоді тяжко би їм було дістатися до азійських колоній. Загалом серед усіх музулман бачиться тепер сильні народно-релігійні рухи, змагаючі до освободження з під національного і релігійного гнету чужинців. І так майже всі Магометани навкруг Середземного моря підняли повстання проти заборчих держав: Іспанії, Франції і Англії, — а так само за Йорданом повстали музулмани проти Англії. Англійці вислали туди кавалерію. Це все доказує, що в цілім світі росте дух поневоленних ще досі народів, а його стихійній силі важко ставити опір навіть наймогутнішим сего світа.

„Банди“

тепер в моді. По кількох нападах на польську територію — напала тепер одна — як кажуть рівнож зложена з большевицьких жовнірів — на румунську територію, а саме на село Саба за Дністром. Так як в д Польщі — так і від Румунії пішли до большевиків нові протести і ноти, — які тільки допоможуть, що мертвому кадило!

Берім на сміх!

— Чим вам, любі християне, закрутити балагури? Чим на хвильку розяснити вам життя тяжке, понуре?

— Щож хіба на сміх візьму я політичні авантури, — як самі себе зідають світові самодури...

— Як одні по других лаяють, наче пси ті без тресури, — слухай хлоне, слухай пане — й ви, доктори без матури!

— Десь Англієць до Росії кажуть вже пішов в конкурі, — й погодилися, хоч то Захід, — а то — хлоп без політури!

— Німець також оббиває у Лондоні бруки й мури, — просить: Хай той Француз врешті вилізе в носі Рури!

— Каже Француз: Ще хоч рочок, хай доім німецькі кури, хай помолиться ще Німець до французської фігури!

— Досить, досить! — дехто скаже... то не штука все на „ури“! А до чоґож я приложу наші кривди — й чийсь бздури?...

Максим Гнотик.

Чк

Ви вже прислали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

почав знов позіхаючи: „Рудий Панько відай щось чує до неї!“

Миколу як би хтось сіпнув, але стявився:

„Що ти, хло, на тім розумієшся! Як би Панькови могла подобатися така копиця!“

Нічний воздух оживив Іванка. Почав приходити до себе як пструг у воді.

„Я лиш так собі думав, бо Панько говорив з нею ногами!“ докинув нехотя.

Микола аж підскочив.

„Що? Говорив ногами?“ скрикнув. „Не даром каже біблія, що треба берегтися перед назначеними! Та він ніколи не мав моральности, гадина!“

Іванко чим раз більше оживлявся; випростовувався і витягався, вдихав з розкішю холодний воздух. Не волікся більше, а йшов як цуговий кінь!

„Тату! Ще щось!“ усміхнувся хитро.

„Що? Чи ти ще щось видів?“

„Так!“

Іванко прижмурих очі і засміявся тихо.

„Та бо ви також говорили ногами з копицею!“

Микола почервонів як рак. Витріщився на сина і вигикав:

„А чи в тебе чорт раптом заліз?“

„Ба ні“, усміхнувся Іванко. „Нічний воздух робить мені добре“.

Сміявся задоволено.

„Я так вами обома добре бавився! Оба ви хотіли їй освідчитися своїми чоботищами! Але вона ані не моргнула своїми патингами. Я вам був то відразу сказав. В її віці жінки не розуміються на таких тонкостях! Тут треба до них чимсь грубшим. Женитися! То бере!“

Тато стояв як стовп, витріщив очі і отворив рот.

„Так... так, тату; такі річи треба знати!“

Потревало добру хвилину заки Микола злужав промовити:

„Хло, а тобі що? Та ти звичайно тижнями слова не вимовиш, а тепер...“

„А так... ми тепер розговорилися про справу, яка мене цікавить! А тепер тагу вважайте! Тепер відставимо ногу рудому Панькови! Ходіть лише зі мною!“

Іванко взяв зачудуваного тата під руку і потягнув його назад до коршми. Микола був як заголомшений. Позволив себе тягнути без опору. Небавом станули знов перед шинком. Двері були зачинені, свігла погашені і люде пішли спати.

Микола хотів завертати.

„Хло! Вертаймо! Тут уже всі сплять.“

„Якраз добре, зараз вистукаємо грубу Химу“, сказав Іванко і сильно держав тата за рукав.

(Кінець буде.)

З В І Т

з життя Союзу Українських Студентів „Основа“ при Політехніці в Данцігу!

Літний семестер 1923/24.

Літний семестер 1923/24 став для життя наших Студентів в Данцігу переломовим. Бо ще не очуило наше Товариство від високих оплат, які треба було платити за зимовий семестер в квоті 18 долярів, як знова підвищено оплату за літний семестер о 45 дол., так що ціла оплата виносить около 55 долярів. Мимо великих зусиль та старань роблених нашим Товариством у відповідних чинників в справі бодай частинного зниження неймовірних оплат, не можливо було нічого досягнути. По довгих просьбах згодився Ректорат політехніки на сплачування повисшої суми 55 дол. в трох рівних ратах з тим що послідня рата має бути заплачена до 15. жовтня ц. р.

Внутрішнє життя нашої громади кристалізувалось і набирало певних форм. Переймаючи від німецьких студентів їх організаційну схему і приновлюючи її до наших своєрідних прикмет, утворено гуртки де праця більше інтензивно ведеться і де товариші стають товаришами в повному розумінню цього слова.

На Надзвичайних Загальних Зборах вийшли до Управи, слідуєчи Товариші: Федорків голова, Окпиш секретар, Величко касієр, Сенишин бібліотекар, Зарицький місто голова, економічний та інформаційний референт Пас.ка, культурно-освітний Гавдяк, спортовий референт від хору Пясецький, господар Кос.

До Контрольної Комісії ввійшли: Копаницький, Дунін, Лашкевич; до Допомогової Комісії: Коваль, Іванів, Зюлковський; Культурно-освітня Комісія нашого Союзу проявила живу діяльність, даючи кожній неділі і свята відчити на соціальні, економічні та технічні теми, на котрі являлась завсідги велика скількість товаришів, беручи живу участь в дискусії.

Бібліотека Союзу, що числить більш 300 томів була дуже інтензивно використовувана товаришами а найбільше ізза газет та журналів, які Союз одержував даром з краю і еміграції, за що усім Хвальним Редакціям складаємо тут свою щирю подяку.

Крім згаданих відділів працює також комісія інформаційна. Для більш успішної праці серед німецького громадянства рішено перекласти на німецьку мову книжку З. Мудрого п. в. „Борьба за огнище культури на Західних Землях Укра-

їни“, яку при помочи нашого громадянства задумує видати друком. Крім сего інформаційний відділ стежить за усіма часописами, які виходять в німецькій мові, щоби в разі некорисної якої статті чи замітки про нас та наші визвольні змагання поміщувати спростування в дотичних часописах.

З початком липня с. р. уладив інформаційний відділ вечірку для студентів чужинців з прибалтійських країв (Шведи, Норвежці, Фінляндці, Естонці, Литовці), а дня 17. VII. с.

р. хор зладив великий концерт для німецької публіки в найбільшій салі Данціга в „Schützenhaus“, про сей концерт дуже гарні рецензії помістили усі часописи вільного міста Данціга. В. П.

ПОЗІР! ПОЗІР!
Хто приєднає „Новому Часови“ 5 нових передплатників і пришле за них чвертьрічну передплату той одержить календар „СЕЛО“ даром.

Чудовий винахід.

Після війни появилосся на світі багато цікавих, практичних, просто чудових винаходів. Незвичайно гарний між ними це бездротний телефон. Без дроту можна говорити і чути на тисячі кілометрів! Ви потребуєте взяти собі тільки маленьку скриньочку — апарат, сісти собі на морським пісочку (як це зробили діти, що на тім образку), або сісти собі під смерічку в Зелеманці чи Підлютім, покрутити там яку шрубку і слухати як пр. у Львові співає хтось якусь мелодію або какофонію.

На всякий случай.

„Газета Варш.“ доносить, що міжсоюзна альянтська комісія відкрила по закордонних банках, як от швайцарських, англійських та французьких, зложення великанських

грошевих сум великими польськими панамі. Суми доходять до пів мільярда долярів. Між вкладчиками є імена звісних польських магнатів Браніцького і Альфреда Потоцького.

Остатки телеграмк.

ВАРШАВА 19. 8. На село Вербише пов. Ковель напав знов большевицький загін. Наскоки загонів зпоза совіт. границі не обмежуються лиш на прикордонні смуги, але запусканються в глибину території. Наляжить сподіватися нових нападів.

ВАРШАВА 19. 8. Під поїзд що їхав зі Львова до Варшави, підложила під Белзцем невідома рука

бомбу. Вибух не зробив шкоди. Слідство ведеться.

ВАРШАВА 19. 8. Прем'єр Грабські радився з мін. Міклашевським в справі українського університету.

На Шлеську далі кипить.

КАТОВИЦЕ. Страйк в копальнях вже справді закінчився, але си-

туация злов заострилася через те, що власителі копалень не приймають всіх робітників. — Число неприємних робітників виносить — 25000. Польський уряд домагається від промисловців прийняття усіх робітників.

Тіло Маттеотті знайдено.

РИМ. По довгих пошукуваннях тіло замордованого фашистами соціалістичного поета Маттеотті таки знайдено. Тіло відведуть вдові.

В зв'язку з тим відбулися великі демонстрації опозиційних груп. Прийшло до бійки між фашистами і опозицією. Поліція вмішалася в бійку. Дала ряд салів, с убиті і багато ранених.

Календар — Серпень.

- 21 (8) Четвер — Єміліяна еп., прав. Єміліяна еп. — Схід 4:24, захід 6:31.
 22 (9) П'ятниця — Матія ап., правосл. Матія ап. — Схід 4:26, захід 6:29.
 23 (10) Субота — Лаврентія, правосл. Лаврентія. — Схід 4:27, захід 6:27.
 24 (11) Неділя — 10 Неділя по 3. Святках. — Схід 4:29, захід 6:25.
 25 (12) Понеділок — Фотія і Анникити, правосл. Фотія і Анникити. — Схід 4:30, захід 6:23.
 26 (13) Вівторок — Максима ісп., прав. Максима ісп. — Схід 4:32, захід 6:21.

Народні приповідки.

- Субота, не робота. Помий, помаж, тай спати даж!
 Хто в п'ятницю засміється, той в неділю буде плакати!
 В середу востала, а кобилу вкрала!
 Летить літо, як крилами!
 Літом сякий такий бурянець і хліба бохонець, тай ситий чоловік!
 Хто в літі гайнує, той в зимі бідує.

З краю.

В чий інтересі. Було православне свято. Селяне с. Несвіча святкували, як завжди. Завідуючий данським маєтком зайшов до священника і почав допитуватися й докоряти священникові, яким правом він править службу в будевь. Розгнівало його дуже те, що в той день не прийшов ніхто до двора на роботу. Священик сказав завідуючому просто, що це його дуже мало обходить. Ніхто не вмішується в його релігійні справи, хай не мовлять йому очей чийсь. Цей пішов, а по хвилі у священника вже був поліціант і списував протокол. Так і хочеться запитати, що властиво править Польщею — конституція, що забезпечує волю віри, чи воля пана, що то йому в свято робітників треба?

Зі світа.

Мати погубила троє своїх дітей. В місті Грацу сталася страшна подія. Жін-

ка робітника, який не міг знайти роботи, збрала свої маленькі діти, випровадила їх над ріку, привязала кожному камінь до шиї і кинула в воду. Діти відразу пішли на дно, а за ними скочила і біда, нещаслива мати і також утопилася. Причиною того розвучливого кроку була нужда. Не мала нічим нагодувати своїх дітей, ні лічити одно з них, що мало з біди сухоти. Воліла смерть, як безпросвітне життя.

Затонув корабель. Берлінська преса доносить, що корабель „Нептун“ затонув підчас бурі на Балтійському Морі. При тім знайшла смерть ціла обсада корабля. Це був невеличкий кораблик, що віз дерево з Фінляндії. Ціла обсада складалася з малих хлопців 14—17 літ, які не були в силі подужати труднощі в мореплавстві.

Небезпечно плавати по Чорнім Морі, бо недавно натрапив там болшевицький корабель на підводну міну і затопився разом з усією залогою, в числі 15 люда.

Добре погостили. На весілля до кривих в Стефанешті (Румунія) їхали два Румуни і дві Румунки. По дорозі напали на них бандити і зовсім обрабували. Бандитів зловлено, і показалося, що оден з них судовий урядник, а другий комісар поліції!

Повені в Китаю (Хіни). Китай навістили тепер великі зливи, а наслідком того й страшні виливи рік. Великі повені в околиці міста Тіентсін знищили всі плоди на полях, затопили цілі села і містечка, а в них 50 тисяч людей!

Сам себе обікрав. Химерний злодій знайшовся в Німеччині недалеко Берліна. Є ним Вільгельм Кейдель, бувший четар, син високого урядника за царства. Він зібрав собі банду злодіїв і крав, що попало. Та найцікавіше те, що недавно напав він на двір свого власного батька і обікрав його! Сам батько подав сигнал до суду, але в день розправи не явився, бо саме того дня вмер, і записав цілий свій маєток, отже й покрадені річі синові! Цікаво, який засуд видасть судія в тій справі. Ми гадаємо, що покарає злодія своїх власних річей, бо тоді, коли він їх брав, вони ще не були його.

Жидівський відступник. Сими днями минуло 20 літ від смерті Жиди Теодора Герця, що створив т. зв. сіоністичний союз, який стремить до відбудовання незалежної жидівської держави. Святкування річниці смерті так великого патріота опоганив Жидом ніхто інший, як таки — рідний і одинокий син помершого, Ганс. Бо він не тільки, що не зділав нічого в користь жидівського народу, хоч уже має вір року 33 роки, але власне цього року покинув жидівську віру і — вихрестився! Жидівські газети стараються потішити вражених земляків тим, що діти великих людей не мусять бути великі і що така річ не опоганює пам'яті великого батька, але то певне, що мимо всего всі Жиди тим поступком потомка Герця дуже прибиті.

Цикльон в Італії. На днях навістив Італію страшений вихор, званий цикльон, який спричинив великі виливи рік і необчислимі шкоди на полях, по містечках і селах.

Чи любить, чи не любить. Один швейцарський фабрикант має дуже гарну жінку — а властиво вона була гарна до тамтого тижня. Бо коли її муж закидав, що вона вживає своєї краси, щоби приподобатися інчим мужчинам, гарна жінка облила своє личко таким квасом, що втратила всю красу. Тепер муж повірив жінці і вживає всіх лікарів, щоби порадити щось жінці на опоганення лица — та чи вдасться?

Румунія хоче грошей. На льондонській конференції щось стрілило румунським делегатам до голови домагатися відшкодувань за воєнні втрати, які вона

понесла за намовою союзників. І так при відступі спалила Румунія свої рафінерії нафти, а золотий державний скарб вивезла в безпечне місце, бо до... Москви, звідки він вже очевидно не вернеться.

Генерал Демікін торгує бульбою. Знаний вождь російської чорносотенної білої гвардії, що воювала теж з Українцями, втік після ганебної програної за границю, та поселився на Угорщині під Будапештом. Тут винаняв собі яринний огорог і з помічю дочки одного генерала і полковника зі своєї армії упряляє бульбу, копру, моркву та инчу городовину. Все це добро продає він в Будапешті.

Стелень доктора без матури. В деяких німецьких краях введено небувале досі поступованне, що веде до осягнення стеленя доктора прав, медицини чи філософії. Міністерство освіти в Саксонії, Пруссії і Турингії видало розпорядки, що особливо талановиті кандидати наукового звання, хочби були й без гімназійної матури — можуть стати звичайними слухачами університету, та осягнути стелень доктора. І практична, а не формалістична сторона справи бере як видно верх, та усуває дотеперішнє середовище і скостеніле поступованне.

Продажа живої крові. В Монтреалі, в Канаді, живе один страшенно грубий і товстий чоловік Бойден. Недавно захорував він на несподівану хворобу, бо на надмір крові в своїм тілі. Його тіло втворює в собі стільки крові, що її вистарчало би для чотирох нормальних людей. Лікарі вживали всяких заходів якби рагувати „бідного“ хворого, однак це не помагало. Врешті хорий впав сам на щасливий помисл. Він пригадав собі, що в деяких случаях треба людям, з яких slučajно задля якоїсь нещасливої пригоди витекло багато крові — влити крові з іншого здорового організму. Дятого він казав перенести себе до дотичного лікарського заведення і позволив точити з себе кров для... других. На цій штуці вийшов він знаменито. Раз, що сам поздоровів, а по друге заробив на продажі своєї крові 5,200 доларів.

Корабель і кит. На Атлантийському Океані сталася недавно цікава пригода. Корабель „Фінлянд“ пливучи до Америки наткнувся на величезного кита, який собі пливав по морю. Кит, як відомо, це величезна потвора, якій не так легко порушуватись. Корабель ударивши в нього перетяв його на половину. Одна з них зависла на передній часті корабля і треба було кілька годин, щоби усунути її звідтіля.

Випадек зі самоходом. В Америці в стані Огайо вибралися діти одного містечка самоходом на недільну прогулку. Шофер самоходу, здається трохи на підпитку, віхав на залізничий тор, не зважаючи на те, що тоді саме надїжджав поспішний поїзд і давав знаки остороги. Як тільки самохід заїхав на тор, налетів на нього поїзд. Сила зуларення була так велика, що самохід перевернувся і волився з поїздом яких 30 метрів. Потім поїздо відкинений на бік скотився в рів. Поїзд зараз затримано, а подорожні поспішили на ратунок. Їх очам представився страшний вид. Десятеро дітей було вбитих на місці, решта декше або тяжче ранені. Тільки п'яний шофер вийшов ціло. Його зараз арештовано. Нещасних дітей відставив поїзд до найближчого шпиталю.

Будучина літанив. Славний американський богач Форд, що має найбільшу фабрику самоходів на світі, задумав нову штуку. В розмові з газетярями сказав, що його інженери працюють тепер над удіпшенням літаків і незадовго вже покінчать свої праці. Тоді він зачне виробляти таку скількість літаків, що вони хмарою покрийть небо. Всі знають Форда як чоловіка маломовного, що не ву-

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Головні основи умілого молочного господарства в селянських оборах.

II. Як обходитися в видосем, щоби досягнути як найвисшу користь з него.

A) Охорона молока перед хибами.

1. Як відомо, хиби молока спричиняють малесенькі животинки, звані бацилями. Животинки ці або жиють у нутрі корови, або уносяться у воздуху, куди дістаються з відходів, або взагалі нечистотий. Можуть они молоко зробити небезпечним для споживання, як пр. прутні грузлавки (сухит), невідомий ще бациль прищипи, або викликати в молоці небажану ферментацію (киснення, зсідання) пр. відходів бацилі чи бактерії, які мільярдами знаходяться в гною.

Молоко, закажене такими відходивими бактеріями, воняє неприємно стайнею, а поставлене на киснення, кисне бурливо, ділиться дуже і виказує прогаління, наповнені вонючим газом і сирваткою. Щоби се оминати, держіть взірцеву чистоту у своїй оборі, викидайте гній і стеліть спорий час перед доєнням, щоби порохи осіли а немилый дух вивітрів, заким заберетеся до доєння.

2. Комору, в якій держите молоко, біліть в части вапном і провітрюйте.

3. Начиння на молоко випарюйте кипятком і провітрюйте на воздуху.

4. Щоби оминати збивання порохів, не корміть коров підчас доєння. Зірвіть раз з тим неоправданим звичасм закладання всіляких паш „до подою“. Довголітний досвід взірцевих господарів виказав, що найвідповіднішою порою на

доєння є час коротко перед кормленням, бо на кормлення потребують корови безуслівного спокою, а серед кормлення є неспокійні, то знова впливає зле на видаток молока.

5. Перед доєнням вичистіть стиркою вимя і самі добре обмийте руки. Дійте сухою рукою,

6. Найкрасшим скіпцем (дійницею), що до здоровельних вимог, є скопеч з побіленої бляхи. Коли уживаєте деревляної дійниці, то випарюйте її по кождім доєнню і мийте горячою водою з додатком соди. Так само обходитися з глиняними молочниками або гладунами, то є горшками на молоко.

B) Властиве вихіснування видою. (кромі спотребовання у власнім господарстві).

1. Коли маєте близький, запевнений а добрий збут, то продавайте найрадше солодке молоко (підміські околиці). Заощадите тим кошты перерібки. Розумієся не продавайте молока, чи сметанки поодинокю, а гуртом, завязавши „спілку для збуту молока“. Спілка така може законтрактувати доставу і сметанки (тоді справить кружлівку, а худе молоко звертати ме членам до зужитковання в їх господарствах) і незбираного молока. Завязавши таку спілку спокійно будете могли віддатися щоденній праці вашій, та не будете марно тратити час на дорогу до міста, а грошей на покріплення в місті.

Коли маєте багато молока, а задля віддалення від міста не можете його збуту як молоко солод-

ке, завяжіть молочарську спілку в ціли перетворювання молока на масло і сир. Молочарська спілка ведена фаховим молочарем при помочи машин, витворюватиме масло і сир, за які люде охотно платять високі ціни. О пораду звертайтеся до Краєвого Союзу господарсько-молочарських Спілок в Стрию.

Колиби хто з вас хотів у власнім заряді перетворювати надвижку свого молока, нехай рівнож зірве з підстоюванням сметани і звичайною масничкою, а нехай справить собі добірну (малої системи Вікторія) кружлівку і масничку. О пораду звертайтеся до „Сільського Господаря“ у Львові. За помочню машин відділите скоро і докладно товщ і скоро переробите його на масло. Закиньте раз на все старосвітський, невкусний звичай збирання сметани на масло тижнями; за час сей сметана згіркне і зіпсується (не мила воня), а масло з неї вийде подібне до машинового смавила, а не до смачної поживи. Сир по худім молоці обходіть чисто і старанно, щоби не кидалось в нім хробацтво або мільги.

Хто ставить молоко на киснення, нехай памятає, що в коморі має бути чистий воздух, що молоко має стояти спокійно і тому належить переливати його з начиння в начиння, коли воно раз поставлене, щоби кисло. Коли хочете мати скоро добре, свіже кисле молоко, облійте від середини начиння, в яким молоко ставите, сильно розколючим кислим молоком з попереднього дня і потім влийте до начиння солодке молоко, призначене до кислення. Ю. П.

скає слів на вітер. Тому його плани беруть поважно і сподіються в недалекій будуччині сповнення його слів. Форд до тепер вироблював найліпші самоходи і на них доробився величезного маєтку, так, що став найбогатшим чоловіком на світі. Дві треті всіх самоходів, що їздять по Америці, походять з його фабрики. Тепер як возьметься ще до літаків, то го-тє в закрити сонце, як саранчою.

Графи крадуть. Не тільки бідному чоловікови сверблять часом руки на чужій річ. І в панів таке трапляється, тільки що бідного називають злодієм, а пана з панська дефравдантом. Ось недавно „дефравдував“ один граф на назвисько Кольоград, славний образ чеського маляря Манеса, вартий 90 мільонів корон. Поліція вилапала крадіж і всадила пана графа до Іванової хати. Але здається, що з нього зараз зроблять варята і пустять „лічитися“, бо то завсіди стидно трохи.

Сільське господарство. Звертаємо увагу наших читачів на статтю інж. Юд. Павликовського п. нагол. „Сільське господарство“, як на дуже поучаючу річ, котру належить про-итати з належною увагою.

Цікаві відкоти під Калушем. В

селі Голінь коло Калуша відкрито при копанню глини в тутешній цегольні шкаву річ; Гончарську піч з давних часів, ще з перед тисячу або й більше літ. Знайдено там кільканайцять готових вже глиняних начинь з гарними рисунками на них. Рисунки зроблено камінними рильцями, які знайдено побіч. Всі знайдені предмети уміщено на місці, де їх відкопано, і їх можна цікавим оглянути. Такі відкоти мають дуже велике значіння, бо глядячи на них, можемо пізнати здібности наших предків, що жили на Україні ще перед княжими часами. Треба замітити ще, що відкопана гончарня і начиння зовсім подібні до гончарні, відкопаної на Чернигівщині.

Буде Англієць мати добре внобразіння. В англійського консула у Львові, був за секретаря Поляк Ромашко, якого Англієць дуже любив і вірив йому. А тимчасом „чесний“ секретар викрадав своему шефови гроші з листів, які прислала йому жінка з Англії. На днях Ромашка пізнала на улицах Львова таки сама конзулева і віддала його поліції.

Купуйте й читайте!

На днях вийшла нова книжка:

„Свято українсьної :=: друкваної книги“.
1574—1924.

В пам'ять 350-ліття появи першої української друкваної книги у Львові.

Кожний повинен її мати у себе!

Ціна всього **1 зол. 60 сот.** разом з поштовою пересилкою.

Замовлення й гроші пересилайте на адресу: **Кооператива „Друкар“, Львів, Ринок 10.**

Ой чх чув ти Олексію?

Рано його збудили, він встав, але через помилку вбрався не в свій халат а в ксьондзову реверенду. Прийшов на залізницю і жде спокійно на поїзд.

Але ненароком гляд веркало і задубів. Далі валостився і каже.

— Говорив я тому дурневи: „збуди мене!” а він взяв і збудив Ксьондза.

З ПОЛІТИКИ.

Степенованне.

Непримне слово: рускі,

Непримніше: русіньскі,

Найнепримніше: український.

Підгайці. (Страх чи лояльність?)

Дня 7. VII. відбувся заходом філії „Просвіти” в Підгайцях Шевченківський Концерт. Концерт відбувався в сали польського Сокола, за яку платить філія одноразово по 50 золотих. А чому? Бо Підгайщина до сьогодні не спромоглася на свій „Народний Дім”, під який і площу ще перед війною закуплено і камінь на будову вже звезено, та задля браку фондів досі не приступлено до будови. На кожних Зборах філії „Просвіти” ухвалюється резолюції в справі збірок на „Народний Дім”, шораз то розсилається високопатріотичні відозви, йде заклик до селянства повіту о підмогу на будову...

І що з того? Селянин як мовчав, так мовчить, як не давав, так і не дає! І нічо дивного, коли жертвенність серед селянства мала, бо і інтелігенція на всякі відозви Комітету будови „Народного Дому” глуха!! Комітет протягом трьох літ прибирав около 350 доларів, з чого 267 дол. прислали заморські брати. Коли наш селянин справді не розуміє ваги свого „Народного Дому”, то около 200 інтелігентів в повіт- протягом трох літ, колиб тільки краще думали від селянина, моглиб були дещо більше зложити. Та у нас патріотизм там кінчиться, де ходить о гроші.

Само приготування Концерту тревало завдяки своєрідній байдужности приблизно шість місяцв і то вкінці треба було ратувати ситуацію селянським хором з Телячого, який зробив дуже миле вражіння.

Не аби яке було жаданне пана старости від Виділу філії: підписання заяви, що на концерті не буде „antypaństwowych mów, ani pieśni”.

М. О.

Веселий куток.

— Яка різниця між учителями державних шкіл, а учителями приватних шкіл У.П.Т.

— Державні учителі дістають цілу платню, але їздять залізницею на пів білета, — противно учителі приватних шкіл дістають справді лише половину державної платні, але за те їздять на цілий білет.

Приїхав один рабін дочужого міста і зайшов у готель. Але в готелю не було ніодної вільної кімнати а рабін дуже спати хотів.

— Маю ще одно ліжко вільне — каже готеляр, але в тій кімнаті спить Ксьондз.

— Нехай спить і сам чорт мені бай- дуже. Давайте!

Пішов жид у кімнату священника, і наказав службі збудити себе в 5 год. рано заснув.

Одес з провінції.

Горохів на Волині. Дня 3 серпня ц. р. відбулося в Горохові інформаційне віче при численнім зібранні людей, як з Горохова, так і з окрешних сіл. На вічі промовляли послі: Братунь на тему о загальних справах, п. Назарук, описував тяжкий стан вашого народу, закликував до організації, щоб шляхом правної боротьби вибороти свої права, п. Маківка, про сучаснай стан населення Підляша, п. Козицький коментируючи §§ конст польськ. зрівнював як ці §§ примінюють відносно Українського населення Підчас його промови якісь особи хотіли віче спровокувати та завдяки присутности духа п. Козицького, це їм не вдалося. Сен. Левчаківська промовляла о жіночій питанню. Промови послів закінчувались при гучних оплесках. Віче закінчилось щирою подякою селян і бажанням їх, щоби такі віча повторювались, як найчастіше, бо за пільний час пробування наших послів у Соїмі, це друге віче в Горохові. Навіть і поліція непризвичасна до такого янища, як віче. В день віча вони метушилися, як комахи в мурашнику, в який встромяно палку, а декотрі з них були переодягнені. Зараз по вічі пішов дощ. Люди, ховаючись від дощу, поставали під стріхами хат. І тут оказалась „спренжистосць” поліції: не можучи розігнати віча, вони почали розганять людей по вічі, загрожуючи арештованнем і люди були примушені розходитись під дощем. Треба, щоб послі частіше улаштуовували віча, та призвичаювали поліцію до шановання конституційних начал.

Присутний.

Калуш. До дописи з дня 10. серпня 1924 р. ч. 60, заявляю, що хор Читальні „Просвіти” в Хотині відсвяткував у своєму селі в Хотині роковини Т. Шевченка з дуже гарною і добірною програмою, боячись однак критики калуських (се мені заявив голова читальні) не пішов до касина і тому в Калуші до нині ніхто не уважав за відповідне відсвяткувати роковини Тараса а є кому, голов богато, а ще більше киричників.

Осип Ткачук
купець і громадянин Калуша.

Галич. (Спростуванне). На підставі § 19. пресового закона прошу помістити в час „Новий Час” спростуванне дописи з дня 76. червня 1924. під заголовком „Вандалізм учителя”.

Неправдою є неначе я з місцевим „ржонцю” Свенцовським зробив на сам Великдень традиційний наїзд на дубчака в ілаучи вел. засадженого селянами в честь нашого кобзаря а правдою є, що верх згаданого дубчака і галузя його поломляли ще в 922 р місцеві одиниці, зриваючи днстя в цілі квашення огірків та що потім я сам власноручно обв'язав задані йому рани.

Неправдою є, що дуб мнимо мною ушкоджений гине, а правдою є, що дуб вилічений мною росте і розвивається на перекир тим одиницям, які з великого патріотизму хотіли його похоронити.

Теодор Кожушко,
управитель школи в Глинній.

Рівне на Волині. Рівенський повітовий соймик зложився такий, якого і треба для тих завдань, які положли собі в обов'язок Поляки на наших землях. Дарма, що закон забороняє бути членом соймику урядникам адміністрації, в соймику є членами і бурмістр, аж 5 війтів і 5 лавників. Всі вони є під владою старости „пшеводнічонц-ого“ соймику, а на 32 членів соймику є поважною силою, якою „пшеводнічонци“ орудує після влодобу. Рівенський соймик відзначається безграничним польським патріотизмом, який на наших землях з правила кінчиться там, де починається ненависть до Українців — до тих, кого соймик ніби заступає. Ще на 3-го травня рівенський магістрат дав 1000 золотих на „дар народова“. Не випадало соймикові не дати і ото появляється там відновлене внесення. Зрозуміли це благородне внесення в Україні і ото один виступає: „Треба дати, цеж на освіту народу. Коли магістрат дав 1000, то соймик мусить дати 2000 з того 1000 на „Маєцж школьну“, а 10.0 на „Просвіту“. За вашу власть вам половину, а за наші гроші половину і нам“. І сталося шось дивного. Попрікали внескодавця, а коли нарешті не вигоріло діло, то тіж самі зачинщики Поляки поставили внесення, щоб не давати на „дар“ нічого. І не дали. Так і треба, коли не вміють шанувати тих, чий хліб їдять. (П-й).

Корець на Волині. Є в Корці хлопець самоучка маляр. Одного разу забавляв його нарисувати наш український тризуб. Булоб нічого, колиб не побачила цього страшного знаку поліція. Хлопця заарештували і почали „навчати“, мабуть, що треба рисувати. Питався хлопець — за віщо? — ще більше „навчали“. Нарешті випустили, а знакоми почали хлопця жалувати. „Нічого жаліти — казав хлопець — це добре, що так навчають, бо певне не я перший та не я останній, то може кого і наведуть на розум“. С.

Крем'янець на Волині. Крем'янецький староста дуже дбає про безпеченство сільських господарств і в цілім повіті заборонив ставити українські вистави, бо нігде не має „огніотрвалних“ помешкань. З таким розпорядженням боротися не легко і старості трудно закидати злу волю. Але ото заїхав до Крем'янця дир. Стадник зі своєю трупкою. Дозвіл на вистави має аж з воєвідства. А перед кожною виставою на 2—3 години перед виставою з'являється поліцай з заборною і кожний раз треба ходити і просити і доказувати, а про третю виставу мусіли таки телеграфувати до воєвідства. Тут вже ясно, що не ходити про помешкання, а про те, що панові старості не подобається успіх українського театру серед свого рідного громадянства. Наші пани старости це та друга рука, що відбирає і ті нужденні охлани, які ніби то дає рука перша в горі. Добре насіння сіють.

Річичани, пов. Городек Ягайл. Від двох літ в селі Річичанах працює невпинно Кружок аматорський і в тім часі дав пільний ряд вистав, завдяки невтомимій праці Т. Ч. між котрими дано трудніші вистави як: Мати і „Наймичка“, „Сватання на Гончарівці“ при акомп. власної музики. Та шож: Члени Кружка накладають багато праці при кожній виставі, однак в тім селі є багато так темних селян, котрі стараються, будь то скрито, будь прилюдно перешкодити в виставках. Чи котра громада може похвалитись так темними духами, як наша, нехай послужить отсей примір: — Дня 22 червня мав

кружок дати виставу „Назар Стодола“. Перед самою виставою кількох авантюристів запитих (то наша молодіж!) справили бучу перед локалем вистави, а господар Ілько Демус уживаючи своєї поваги (бож се син давнього війта!) назвав в присутності сотні людей, кожду виставу розпустою тутешньої молодіжи, на що йому мала частина зібраних притакнула, і через таке поведіння батьків представлення не відбулося.

Однак Кружок не зрадився таким поведінням темних одиниць, працює даліше і слідуєчій неділі дав виставу „Назар Стодола“ а дня 27. липня „Свідки і „На Сіножати“, котрі випали надивичайно, бо граючі приложили багато праці і з чуттем відограла свої ролі як: Т. Чучук, П. Венер Козак, Котилів, а з дівчат сестри К. і Д. Шніцар і інші. В часі вистави можна бачити тільки молодіж (тверезу), а батьків їх мало, бо того дня декотрі з них журяться, що Заряд Кружка зробиць із зібраними грошми, а другі сушать собі маківки, в якийби то спосіб наложити податок, щоб Кружок мав менчий дохід. (Що за темнота!) — Кружок завдяки своїй праці постарався до тебер о цілу сцену і гардеробу і продумує на будуче над власним будинком.

На іншим місці скажемо дещо про кооперативу. Свій.

Довголука н. Стрия. Село Довголука, як і всі села Галичини багато потерпіло від воєнних лихоліть. А по війнах упали на нього ще й мирні „благодати в виді“: данин і податків від поля, худоби і курки. Тому немалою заслугою громади є те, що в такий важкий час спромоглася на поставлення великої і гарної церкви. В першій мірі це заслуга місцевого Пароха О. дек. Калинюка і Церковного Комітету з війтом П. Шимком на чолі. Церква збудована в гуцульським стилю, дерев'яна і хоч будував її наш сільський будівничий П. Маселка, багато краща від церков збудованих покойним арх. Нагірним.

На днях відбулося святочне внесення Хреста на купулу церкви. Церква ще не покрита, але місцевий дідиц п. Тишовницький обіцяв її покрити своїм коштом. Після внесення хреста відбувся складаний обід, на яким виринула думка побудувати з решти матеріалу читальняний дім. Давби Бог, щоб ця гарна думка перейшла в діло, бо Довголучани не мають де зійтись побалакати та прочитати газету. Коршма одинокое місце, де назначуються всілякі сходни.

Масмо надію, що і втім випадку дідиц п. Тишовницький допоможе громаді, а з нею і цілому українському народові і на другий рік Довголука посвятить новий читальняний дім.

м. Клевань, на Волині. Нагадали собі пани на Волині, що колись тут була війна і люди мусіли бачити зброю. Не дивниці, що польські варшавські газети так дуже налякалися й наробили ото недавно крику про якийсь повстання. Все це минулося, але поліції не заспокоїло. Дня 21-го червня ц. р. почала поліція пошукувати зброї і в Клевані. Перевернули до гори ногами ціле господарство Івана Просіяна, Юхима Дроздівського, Микити Дибанчука, Маркевича і інших. А почали свою працю рівночасно на кількох вулицях і на кожній було 2-ох поліціантів та ще й до помочі взяли собі місцевих поляків. Найшли П., ф. охотничого пороку, пару зіпсованих патронів і часопис „Соборна Україна“, що виходив у 1922 р. у Відні. Якось обійшлося без арештів, бо того, на кого мали охоту, на той час якраз не було дома. Вже 5 літ шукають по Волині зброї; — колиж то нарешті їм відляже від серця і вони заспокояться, що вже все зібрано?

Біржовий перегляд.

Грошева біржа.

Львів, 19. VIII. 1924.

Амер. дол. 5:50—5:21, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. долари 4:93—4:95¹/₂, Кч 0:15¹/₂—0:15¹/₂, фран. фр. 0:29¹/₂—0:30, франки швайц. 0:91—0:96, фунти штерлінгів 23:50—23:60, Франк бельг. 0:00—0:00, Ліри 0:00—0:00, Лесі 0:02¹/₂—0:02¹/₂, гроша. Австр. кр. 0:00.

Золото: 20 кор. 21:81—22:01, 20 фр. 20:50—20:81 10 рублів 25:81—26:01.

Срібло: кор. 0:41¹/₂—0:42 5 кор. 2:10—2:12, фльор. 1:05—1:06, рублі 1:80—1:85, копійки за рубель 0:66—0:68.

Збіжжова біржа.

Львів, 13. VIII. 1924.

Кр. пшен з 1923, 23:00—24:01, Жито з 1923 р. 13:00—13:75, Броварський вчій з 1923 р. 14:50—13:51, Овес з 1923 р. 13:50—14:50 Ціни розуміються за 100 кг. без споживаючого податку. Місце, стація завадовання.

Ринок.

Хліб 1 кг 0:30, м'ясо волове 1:56 свиняче 1:23, теляче 0:78, солонина 1:34 сало 1:67, смалець 1:78, масло десерове 4:44, масло кухонне 3:89, сир 0:83, яйця 1 шт. 0:08, сметана 1 літра 1:39, молоко 0:34, 1 кг. меду 1:95, бураки 1 гк. 0:00, цибуля 0:39, часник 1 головка 0:09, курка 2:22—5—качка 4—7—

Перепише адміністрації.

Епіфанович Сергій, Здол. З тим, що тепер прислали заплачено, до кінця тересня.

Терлецький Р., Борис., До кінця ц. м. Баранівна Катруся, Ст. С. Чек перетятий. Зміст дописки подайте особною карткою.

Цмокланок Ганновер, Нім. Гроші послайте порученням листом. Чвертьрічна передплата виносить 5 рентмарок.

Сомчинський Василь, Ков. Гроші отримали. Календар вислаємо. Часопис заплачений до под. ц. м.

Рудавський Олекса. Вис. Н. Серпень остав не заплачений.

Угринчук І., Збор. Рахунки годяться.

ОГОЛОШЕННЯ.

Винайму зараз дім з двоморговим овочевим і яриновим городом і господарськими будинками в Якові Гловім. Стація в місці. Блища відомість: Є Терлецька Яжів Новий п. Шкло. 2—2

ПОТРІБНИЙ сейчас солідний і вправний інструктор для ученика 3 кл. гім. і учениці 4 кл. шкіл народних. Зголошення слати: о. Николай Ілевич, в Голгоці, ад Підгайці. 1—2

Вже вийшов з друку ВЕЛИКИЙ Хліборобський Календар „СЕЛО“

на 1925 р. накладом „Нового Часу“ — з твердою, гарною триколіровою окладинкою, на гарнім папері, 13 аркушів друку (понад 200 сторінок) з багато ілюстраціями та цікавим змістом, потрібним не тільки для хлібороба, але для кожного. — Ціна календаря по книгарнях 3 зол. 50 сот. — З поштовою пересилкою 3 зол. 50 сот. — Для передплатників „Нового Часу“, коли присилають гроші з гори, то коштує тільки 2 зол. 50 сот. вже з поштовою пересилкою. — Коли замовляють за післяплатою, то порто оплачують самі.

Так виглядає в зменшенню окладина нашого календаря „Село“.

СЕЛО ХЛІБОРОБСЬКИЙ КАЛЕНДАР, НОВОГО ЧАСУ, НА РІК 1925 Львів.

Л. Г. А. АНДРЕЙЧУК, ЛЬВІВ

Л. Р. С. ЛЬВІВ

ГЛЯДАЮ місяця до ведення сільського господарства або лекції з інших класів. — Зголошення під: „Безробітний“ Адміністрація „Новий Час“.

1-1

ВПРАВНИЙ інструктор, абсолювент філософії — математик, шукає однієї кімнати за уділованих лекцій. Зголошення: Мих. Яцук „Новий Час“.

1-3

Устав церковний на 1925 рік
з диспозицією проповідей на неділю в свята цілого року

о. Омелія Горинського вже друкується і вийде небагато з друку в об'ємі 3 аркушів (240 сторінок).

Ціна в передплаті — до 20 липня — 2 зол.

(Після виходу з друку книжка буде коштувати 3-4 зол.)

Замовлення й передплату, приймає:

В-во „Русалка“ Львів, Куркова ч. 10.

Передплата: В краю з поштовою пересилкою місячно 1 зол. 40 сотків — Чвертьрічно 4 зол. 20 сотків. — Для всіх заграничних країн річно 4 ам. долари або їх рівноцінність в іншій валюті. — З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річна передплата. — З Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини і т. д. приймається найменше чвертьрічну передплату.

Гроші: З краю належить посилати поштовою переказами або чеками Почтової Каси Ощадности ч. 152.604. — Зі заграниччя порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підвалле ч. 7, з зазначенням: „Для „Нового Часу“. За зміну адреси платиться 30 сот.

Оголошення: В рубриці оголошення: ціла сторінка коштує 70 зол., пів 38 зол., $\frac{1}{4}$ — 20 зол., $\frac{1}{8}$ частина висота — 5 сот. (сторінка має 6 шпальт анонс.). — ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: Вірш одної анонсової шпальти і тит. Всі оголошення в тексті 50%, дорожчі. На першу сторінку оголошень не приймається. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доведового примірника.